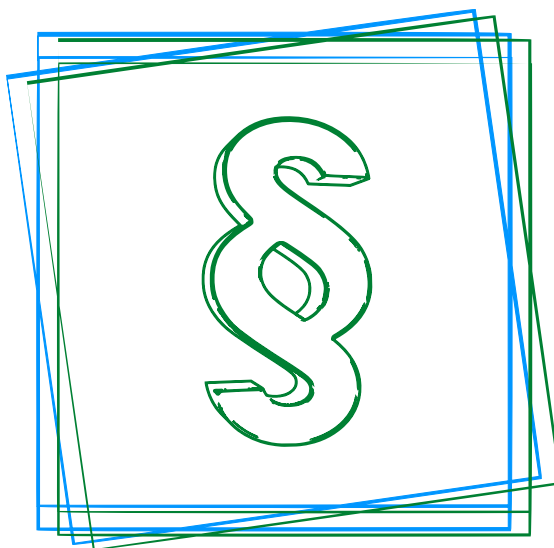

KEVIN SAM W DOMU

A CO NA TO PRAWO?

Stan prawny na dzień 8.07.2025 r.

NIEZBĘDNIK PRAWNY

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

Ministerstwo
Sprawiedliwości

KATOWICE
dla odmiany

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków budżetu Państwa otrzymanych z Miasta Katowice

Spis treści

I.Wstęp.....	2
II.Dziecko samo w domu – regulacje prawne.....	3
1. Prawo karne.....	3
2. Prawo administracyjne.....	3
3. Prawo cywilne.....	4
III.Dziecko samo poza domem.....	4
IV.Kiedy dziecko może zostać samo na noc?.....	5
V.Od ilu lat można samemu jeździć pociągiem?.....	6
VI.Od ilu lat dziecko może samo jeździć komunikacją miejską?.....	6
VII.Dziecko samo w domu – o czym pamiętać?.....	6

I. Wstęp

Trwają wakacje, czas odpoczynku, wyjazdów, zabawy. Wakacje to dla uczniów czas wypoczynku, ale dla ich rodziców - niekoniecznie. Każdy doskonale zdaje sobie sprawę, że organizacja opieki bywa naprawdę problematyczna. Nie zawsze też można sobie pozwolić na kolejny urlop czy zwolnienie, dlatego czasami jedynym rozwiązaniem jest pozostawienie dziecka samego w domu. Zdarzają się przypadki, że rodzice mają problem z zapewnieniem opieki swoim dzieciom w czasie, gdy muszą pracować, a nie mogą liczyć na rodzinę. O ile nastolatek może na ogół zostać w domu sam, a małe dziecko pójdzie do przedszkola lub żłobka, temu w wieku wczesnoszkolnym na ogół trzeba zapewnić opiekę.

II. Dziecko samo w domu – regulacje prawne

Bywa, że nasze dziecko musi zostać w domu na wiele godzin w ciągu dnia. Zdarza się, że samo, bez opieki. Co na to prawo? Przepisy nie określają wyrażnej granicy wieku dziecka, które można zostawić bez opieki w domu - natomiast nie pozostawiają wątpliwości, co do odpowiedzialności rodziców za ewentualne narażanie go na niebezpieczeństwo. To wiąże się z konstytucyjną zasadą, że rodzice mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem, z zastrzeżeniem, że wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

Zgodnie z polskim prawem, w zależności od kodeksu, są aż trzy możliwości – kiedy dziecko może zostać samo w domu:

- po ukończeniu 7. roku (kodeks karny),
- po ukończeniu 8. roku (kodeks administracyjny),
- po ukończeniu 13. roku życia (kodeks cywilny).

1. Prawo karne

Art. 106 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń brzmi:

„Kto, mając obowiązek opieki lub nadzoru nad małoletnim do lat 7 albo nad inną osobą niezdolną rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, dopuszcza do jej przebywania w okolicznościach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, podlega karze grzywny albo karze nagany”.

2. Prawo administracyjne

Inaczej sprawę widzi prawo administracyjne i ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego

w razie choroby i macierzyństwa. Jej zapisy (art. 32 ust. 1) brzmią następująco: *„Zasilek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza”*. Można więc na tej podstawie wnioskować, że dziecko samo w domu może zostać od ukończonego 8. roku życia.

3. Prawo cywilne

Kodeks cywilny natomiast zupełnie inaczej podchodzi do tematu. Tutaj tą granica jest 13. rok życia. W art. 12 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeksu cywilnego (art. 426) ustanowiono: *„Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu”*. W sensie prawnym ma to ważne znaczenie, gdyż: *„Małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę”*. Z tego zapisu można więc wyciągnąć wniosek, że dopiero od ukończenia 13. roku życia dziecko może zostać samo w domu.

III. Dziecko samo poza domem

Warto zwrócić uwagę na przepisy Prawa o ruchu drogowym. Z art. 43 wynika, że dziecko do siódmego roku życia nie może się poruszać samodzielnie po drogach publicznych, musi być pod opieką osoby, która osiągnęła co najmniej 10 lat. Jeśli więc sześciolatek sam z domu nie wyjdzie, to nie powinien sam w nim zostawać. Przepisy Prawa o ruchu drogowym stanowią, że dziecko do 10. roku życia nie może jeździć na rowerze samo, bez opieki dorosłego, o czym niewiele osób wie. Mamy też szereg uregulowań administracyjnych,

znajdujących się choćby w regulaminach - czego przykładem jest choćby to, że dziecko do 12 lat nie może jeździć windą bez dorosłego opiekuna.

IV. Kiedy dziecko może zostać samo na noc?

„W jakim wieku można zostawić dziecko same w domu na noc?”, „od ilu lat dziecko może zostać samo na noc?”, „od ilu lat dziecko może zostać samo w domu na noc?”, „czy 14 latek może zostać sam w domu na noc?” – to również pytania, które często zadają sobie rodzice, martwiąc się o zapewnienie odpowiedniej opieki dziecku. Podobnie jak w przypadku poprzednich kwestii również sprawa samotnego spędzania nocy w domu przez nieletniego nie jest w zasadzie prawnie uregulowana. **Z pewnością nie można zostawić na noc dziecka poniżej 7 lat.** Rodzice jednak doskonale wiedzą, że nawet starsze dziesięcio- czy dwunastoletnie dzieci mogą nie być na tyle samodzielne i dojrzałe lub po prostu gotowe na to, aby zostać na noc samotnie.

Jeśli chodzi o przepisy mówiące o tym, od którego roku dziecko może samo zostać w domu w nocy, to sprawa może okazać się bardziej skomplikowana. Jednorazowa sytuacja, pod warunkiem, że nastolatek jest już wystarczająco dojrzały i samodzielny, żeby zostać samemu, nie powinna stanowić problemu. Natomiast **w przypadku, gdy pozostanie w domu na dłużej (np. kilka dni), może to zostać zakwalifikowane jako porzucenie, które podlega odpowiedzialności karnej.** Kto wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny osobę tę porzuca, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

V. Od ilu lat można samemu jeździć pociągiem?

Niestety aktualnie w polskim prawie nie znajdziemy jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, od ilu lat dziecko może samodzielnie podróżować. Dotyczy to zarówno przejazdów pociągiem, jak i innymi środkami transportu. Przyjmuje się, że dziecko bez opieki może jechać, kiedy skończy 13 lat. Wiek nie powinien być jednak jedynym wyznacznikiem – najważniejszym czynnikiem w takim przypadku jest zawsze stopień samodzielności i dojrzałości dziecka.

VI. Od ilu lat dziecko może samo jeździć komunikacją miejską?

Zgodnie z polskim prawem, dziecko dopiero od 13. roku życia nabywa ograniczoną zdolność do czynności prawnych. Oznacza to, że może wykonywać pewne czynności prawne samodzielnie, takie jak np. zakup biletu w autobusie czy kasowanie go, ale wciąż nie jest w pełni uprawnione do podejmowania innych czynności prawnych bez zgody rodziców lub opiekunów prawnych.

VII. Dziecko samo w domu – o czym pamiętać?

Podsumowując: pozostawienie bez pieczy dziecka do ukończenia przez nie 7. roku życia jest niezgodne z prawem... i co tu dużo mówić, nieodpowiedzialne. Tak małe dziecko nie ma zdolności reagowania w sytuacji zagrożenia, do rozpoznania i obronienia się przed niebezpieczeństwem. Warto podkreślić, że wiek nie może stanowić

jedynego kryterium. Wiele zależy od samego dziecka i jego dojrzałości emocjonalnej. Niektóre pociechy szybciej stają się odpowiedzialne, dzięki czemu rodzic wie, że może na nich polegać. Nawet wtedy jednak konieczne jest przedsięwzięcie odpowiednich przygotowań, dzięki którym pociecha będzie mogła czuć się bezpiecznie we własnym domu.

Gdy dziecko jest samo w domu, zapewnij mu miejsce do zabawy oraz:

- odpowiednio zabezpiecz instalację elektryczną, wodną i gazową, schowaj w lekarstwa, aby dziecko omyłkowo ich nie zażyło;
- zadbaj, by pod nieobecność domowników dziecko miało zapewnioną opiekę zaufanej osoby, albo poproś sąsiadów o zwrócenie uwagi na obcych, którzy pojawili się w pobliżu domu,
- zostaw w widocznym miejscu numery telefonów do siebie, dziadków czy innych zaufanych osób, a także numery alarmowe;
- przypomnij dziecku bezpieczne zasady korzystania z internetu,
- często dzwoń do domu, aby nie czuło się samotne;
- przypominaj dziecku, by zawsze zamykało drzwi od wewnątrz i nie wpuszczało do domu osób, których nie zna;
- zwróć uwagę, by nie podawało nikomu swojego adresu, nie opowiadało o wyposażeniu domu czy mieszkania, nie przyjmowało od obcych słodyczy, prezentów i kategorycznie odmawiało propozycji podwiezienia czy wizyty w mieszkaniu osoby nieznajomej;
- naucz dziecko, by zawsze dobrze chowało klucze do mieszkania i informowało, gdzie wychodzi, z kim i kiedy wróci;
- przypomnij dziecku, by poruszało się chodnikiem lub lewym poboczem drogi, przez jezdnię przechodziło wyłącznie w miejscach oznaczonych, a po zmroku nosiło odblaski.

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ PROWADZONE PRZEZ STOWARZYSZENIE "DOGMA"

- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 3 MOPS, ul. Oblatów 24
- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 5 MOPS, ul. Dębowa 16c
- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 2 MOPS, ul. Warszawska 42

Porady są udzielane od poniedziałku do piątku od 16.00 do 20.00

PUNKTY NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO PROWADZONE PRZEZ STOWARZYSZENIE "DOGMA"

- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 9 MOPS, ul. Krakowska 138
- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 8 MOPS, ul. Łętowskiego 6a
- Centrum Rehabilitacji Społecznej MOPS, ul. Wojewódzka 23

Porady są udzielane od poniedziałku do piątku od 16.00 do 20.00

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ I MEDIACJI

Miejska Izba Wyrzeźwien w Katowicach, ul. Macieja 10

Poniedziałek - piątek 16.00 - 20.00

Przychodnia nr 13 "Moja Przychodnia", ul. Ordona 3

Poniedziałek - piątek 8.00 - 12.00

Przychodnia nr 13 "Moja Przychodnia", ul. Ordona 3

Poniedziałek - piątek 13.00 - 17.00

Miejski Dom Kultury w Katowicach ul. Hallera 28

Poniedziałek - piątek 11.00 - 15.00

Miejski Dom Kultury w Katowicach ul. Markiefki 44a

Poniedziałek - piątek 9.00 - 13.00

ZAPISY NA PORADY

- **telefonicznie** - pod numerem telefonu: **32 259-37-36** w godzinach pracy urzędu
- **elektronicznie** - zapisując się przy pomocy formularza dostępnego na stronie: <https://zapisy-np.ms.gov.pl>